Lieta Nr.C31449113

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Rīgā 2014.gada 15.maijā

Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesa:
tiesnese I.Kuzņecova,
rakstveida procesā izskatīja civillietu /pers. A/ maza apmēra prasībā pret /pers. B/ par uzturlīdzekļu piedziņu.

Aprakstošā daļa

Prasītāja/pers. A/ 2013.gada 4.septembrī Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesā cēla maza apmēra prasību pret atbildētāju /pers. B/ par uzturlīdzekļu piedziņu.

Prasības pieteikumā norādīts, ka prasītājai un atbildētājam 2007.gada 7.novembrī dzimusi meita /pers. C/.

Kopš meitas dzimšanas brīža atbildētājs neregulāri sniedz meitai finansiālu palīdzību apmēram Ls 20 – Ls 30 mēnesī, tomēr šāda palīdzība ir nepietiekama un netiek maksāta katru mēnesi. Prasītāja, cita starpā norādījusi, ka tas ir vispārzināms fakts, ka abiem bērna vecākiem ir jārūpējas ne tikai par bērna pamatvajadzībām, bet arī par bērna audzināšanu, interešu attīstību un spēju izkopšanu. Prasītāja norāda, ka bērna uzturēšanai tērē vidēji Ls300 mēnesī. Prasītāja saņem darba samaksu vidēji Ls 250 mēnesī, tādēļ meitas uzturēšanā finansiāli palīdz prasītājas vecāki. Prasītājai nav zināms, kur strādā atbildētājs un kādi ir atbildētāja mēneša ienākumi

Prasītāja norādījusi, ka izdevumi par bērnam nepieciešamo pārtikas preču iegādi ir ne mazāk kā Ls 100 mēnesī, kas ir ne mazāk kā Ls 3,57 dienā, izdevumi par nepārtikas preču iegādi ir ne mazāk kā Ls 50 mēnesī (higiēnas preces, apģērbs un apavi, materiāli izglītībai un attīstībai, medikamenti u.c.), izdevumi par dažādiem pakalpojumiem ne mazāk kā Ls 100 mēnesī (maksājumi, lai nodrošinātu dzīvesvietu un ar to saistītos pakalpojumus, izdevumi par bērnudārzu, izdevumi par sabiedriskā transporta izmantošanu, izdevumi par attīstībai nepieciešamo pasākumu un vietu apmeklēšanu).

Prasītāja lūdz piedzīt no atbildētāja Ls 125 mēnesī bērna uzturam.

Atbildētājs rakstveida paskaidrojumus par prasību tiesai nav iesniedzis un nav izteicis lūgumu izskatīt lietu tiesas sēdē, uz sludinājumu oficiālajā izdevumā "Latvijas Vēstnesis" nav atsaucies.

Motīvu daļa

Pārbaudījusi lietā esošos rakstveida pierādījumus un novērtējusi tos kopsakarā, tiesa atzīst, ka prasība ir pamatota un apmierināma daļēji.

Ar dzimšanas apliecību pierādīts, ka 2007.gada 7.novembrī dzimusi /pers. C/, kuras vecāki ir puses – tēvs /pers. B/ un māte /pers. A/ (lietas 9.lapa).

Lietā nepastāv strīds par to, ka prasītāja realizē nepilngadīgo bērnu ikdienas aizgādību.

Saskaņā ar Civillikuma 179.panta pirmo un otro daļu *vecāku pienākums ir samērā ar viņu mantas stāvokli uzturēt bērnu. Šis pienākums gulstas uz tēvu un māti līdz laikam, kad bērns pats var sevi apgādāt. Pienākums gādāt par bērna uzturēšanu neizbeidzas, ja bērns nedzīvo kopā ar vienu no vecākiem vai abiem vecākiem*.

Saskaņā ar Civillikuma 177.panta otrās un ceturtās daļas noteikumiem, *vecāku pienākums ir rūpēties par bērnu. Bērna aprūpe nozīmē viņa uzturēšanu, t.i., ēdiena, apģērba, mājokļa un veselības aprūpes nodrošināšanu, bērna kopšanu un viņa izglītošanu un audzināšanu (garīgās un fiziskās attīstības nodrošināšana, pēc iespējas ievērojot viņa individualitāti, spējas un intereses un sagatavojot bērnu sabiedriski derīgam darbam)*.

Saskaņā ar Bērnu tiesību aizsardzības likuma 24.panta pirmo un otro daļu *vecāku pienākums atbilstoši Civillikuma noteikumiem ir rūpēties par bērnu un viņa mantu un pārstāvēt bērnu viņa personiskajās un mantiskajās attiecībās. Vecāku pienākums ir sagatavot bērnu patstāvīgai dzīvei sabiedrībā, pēc iespējas respektējot viņa individualitāti, ievērojot spējas un tieksmes*.

Arī 1989.gada 20.novembra Konvencijas par bērna tiesībām 27.panta 2.punkts, nosaka, ka *galvenā atbildība par bērna attīstībai nepieciešamo dzīves apstākļu nodrošināšanu gulstas uz vecākiem vai citām personām, kas audzina bērnu*.

Tiesa atzīst, ka konkrētās tiesiskās attiecības regulē Civillikuma 179.panta pirmā daļa, kas nosaka, ka vecāku pienākums ir samērā ar viņu mantas stāvokli uzturēt bērnu, šis pienākums gulstas uz tēvu un māti līdz laikam, kad bērns pats var sevi apgādāt.

Prasītāja ir norādījusi, ka bērna uzturam viņa tērē vismaz Ls 300 mēnesī.

Civilprocesa likuma 96.panta pirmā daļa noteic, ka, ja tiesa atzīst kādu faktu par vispārzināmu, tas nav jāpierāda. Jautājumu par to, vai fakts uzskatāms par vispārzināmu, izšķir tiesa.

Pieteikumam pievienots prasības summas aprēķins. Tiesa atzīst par vispārzināmu faktu, kas nav jāpierāda, to, ka bērnu ikdienas aprūpei ir nepieciešami līdzekļi pārtikas, dzīvokļa un komunālo maksājumu, apģērba, higiēnas preču, izglītojošo materiālu un kultūras pasākumu apmaksai.

Tiesa, noskaidrojot lietas apstākļus, pamatojas uz lietā esošajiem pierādījumiem, ievērojot Civilprocesa likuma 10.pantā noteikto, kā arī judikatūru.

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta 2012.gada 25.oktobra spriedumā lietā Nr. SKC-1391/2012 norādīts, ka ,,lai noteiktu piedzenamo uzturlīdzekļu apmēru, tiesai, izvērtējot lietā esošos pierādījumus kopsakarā ar pušu paskaidrojumiem, ir: jānoskaidro, kāda ir bērna uzturam nepieciešamā summa, lai vislabāk nodrošinātu bērna intereses; jāizvērtē vecāku mantas stāvoklis un spēja šādu summu segt (vecākiem bērni jāapgādā atbilstoši katra ienākumiem un mantas stāvoklim); bērna uzturam noteikto summu jāsadala proporcionāli katra vecāka mantiskajam stāvoklim, ievērojot katra vecāka ieguldījumu bērna uzturēšanai. Ministru kabineta noteikumos noteiktās minimālā summa piedzenama tikai tad, ja personai, no kuras piedzenami uzturlīdzekļi, ir īpaši apstākļi, piemēram, darba nespēja, kad viņš objektīvi

nevar sniegt līdzekļus vispār vai var tos sniegt nepietiekoša apmērā." Senāts atzinis, ka prasībās par uzturlīdzekļu piedziņu pēc to prasījuma rakstura nav iespējams precīzi, balstoties uz lietā esošiem pierādījumiem, noteikt konstantu piedzenamo uzturlīdzekļa apmēru. Līdz ar to izdevumu pozīcijās, kuras ir mainīgas, tiesa var noteikt uztura summu pēc sava taisnīga ieskata, kas pamatots uz visu apstākļu apsvērumu, ko tiesa arī ir izdarījusi.

Izvērtējot atbildētāja un prasītājas mantisko stāvokli, tiesa konstatēja sekojošo. No lietas materiālos esošās VID 2014.gada 11.aprīļa izziņas Nr.8.42.1/41684 redzams, ka /pers. A/ laika posmā no 2013.gada 1.janvāra līdz 2013.gada 31.decembrim guvusi bruto ienākumus EUR 3268,14, bet no 2014.gada 1.janvāra līdz 2014.gada 31.martam – EUR 1044,76, bet /pers. B/ laikā posmā no 2013.gada 1.janvāra līdz 2013.gada 31.decembrim guvis bruto ienākumus EUR 4181,71, bet 2014.gada 1.janvāra līdz 2014.gada 31.martam – EUR 840.

Savukārt, no VSAA 2014.gada 22.aprīļa izziņas Nr.14/989257 redzams, ka atbildētāja /pers. B/ ienākumi 2014.gada februārī bijuši EUR 140, bet martā – EUR 700, un darba attiecības atbildētājs uzsācis 2014.gada 24.februārī.

No VSAA2014.gada 22.aprīļa izziņas Nr.14/989219 redzams, ka prasītājas ienākumi 2014.gada janvārī bijuši EUR 359,70, bet februārī – EUR 354,85, un darba attiecības prasītāja uzsākusi 2013.gada 12.augustā.

Saskaņā ar Ministru kabineta noteikumu Nr. 665„Noteikumi par minimālo mēneša darba algu un minimālo stundas tarifa likmi" 2.punktu minimālā darba alga noteikta 320 *euro* mēnesī.

Ministru kabineta noteikumi Nr.37 „Noteikumi par minimālo uzturlīdzekļu apmēru katram bērnam" uzturlīdzekļu apmēru nosaka noteiktā apmērā no valstī noteiktās minimālās mēneša darba algas. Tātad katra vecāka pienākums ir katru mēnesi nodrošināt minimālos uzturlīdzekļus katram bērnam no viņa piedzimšanas līdz 7 gadu vecumam 25% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas, proti, 80 *euro*. Katram bērnam no 7 gadu vecuma līdz 18 gadu vecuma sasniegšanai 30% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas, proti, 96 *euro*.

Tiesa ņem vērā, ka atbildētājs strādā un saņem darba algu. Tiesa uzskata, ka tas apstāklis, ka atbildētājs ir darbspējīgā vecumā, viņam nav piešķirta invaliditāte, nav konstatēti citi veselības traucējumi, neliedz atbildētajam meklēt darba iespējas, lai pienācīgi uzturētu savu bērnu.

Ievērojot minētos apstākļus, tiesa atzīst, ka no atbildētāja ir piedzenami lielāki uzturlīdzekļi nekā valstī noteiktie minimālie uzturlīdzekļi, kas ir vecāku pienākums maksāt, bet nav pietiekoši pierādījumi, lai no atbildētāja būtu piedzenami uzturlīdzekļi prasītājas norādītajā apmērā.

Tiesa atzīst, ka prasītājas pieprasītā summa EUR 177,86 (Ls 125) mēnesī bērna uzturam iespējams, ir samērīga ar bērna vajadzībām, bet tā nav samērīga ar lietā konstatēto atbildētāja mantas stāvokli.

Tiesa kā vispārzināmu faktu ņem vērā valstī noteikto iztikas minimumu. Atbilstoši Centrālās statiskas pārvaldes datiem, 2013.gada decembrī iztikas minimums vienam iedzīvotājam bija Ls 177,24 (http://www.csb.gov.lv/). Ņemot vērā *euro* ievešanu kā Latvijas Republikas nacionālo valūtu no 2014.gada 1.janvāra, minēta summa ir konvertējama pēc valstī noteiktā kursa un tā ir 252,19 *euro*.

Ņemot vērā visus norādītos apstākļus, no atbildētāja ir piedzenami uzturlīdzekļi nepilngadīgā bērna /pers. C/ uzturam par labu prasītājai EUR 120 apmērā.

Tiesa izskaidro, ka saskaņā ar Civilprocesa likuma 203.panta ceturto daļu, *ja pēc tam, kad likumīgā spēkā stājies spriedums, ar kuru no atbildētāja piespriesti periodiski maksājumi, mainās apstākļi, kas ietekmē maksājumu apmēra vai ilguma noteikšanu, katra puse ir tiesīga, iesniedzot jaunu prasību, prasīt maksājumu apmēra vai termiņa grozīšanu.*

Tā kā prasītāja, ceļot prasību par uzturlīdzekļu piedziņu, saskaņā ar Civilprocesa likuma 43.panta pirmās daļas 3.punktu no tiesas izdevumu samaksas bija atbrīvota, tiesas izdevumi piespriežami no atbildētāja valsts ienākumos proporcionāli apmierinātajai prasījuma daļai saskaņā ar Civilprocesa likuma 42.panta pirmo daļu.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 35.panta pirmās daļas 3.punktam, apmierinātā uzturlīdzekļu prasības summa ir EUR 1440 (EUR 120 x 12 mēneši = EUR 1440), līdz ar ko, saskaņā ar minētā likuma 34.panta pirmās daļas 1.punkta „a" apakšpunktu, valsts nodeva par prasību, kas valsts ienākumos piedzenama no atbildētāja, ir EUR 216.

Bez tam saskaņā ar Civilprocesa likuma 42.panta pirmo daļu, 40.panta pirmo daļu no atbildētāja piedzenami ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi, konkrēti ar prasības pieteikuma noraksta un tiesas paziņojumu piegādāšanu EUR 7 un sludinājuma publicēšanu oficiālajā izdevumā "Latvijas Vēstnesis" saistītie izdevumi EUR 1,71, kopā EUR 8,71.

Ievērojot prasītājas lūgumu un nepilngadīgās /pers. C/ intereses, tiesa uzskata par iespējamu, saskaņā ar Civilprocesa likuma 205.panta pirmās daļas 1.punktu, noteikt nekavējošu izpildi sprieduma daļā par uzturlīdzekļu piedziņu bērnu uzturam.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.[1]pantu, atbildētājam sprieduma daļā par tiesas izdevumu piedziņu nosakāms labprātīgas izpildes termiņš - desmit dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 189.-195. un 204.[1]pantu, tiesa

n o s p r i e d a

apmierināt daļēji /pers. A/ prasību pret /pers. B/ par uzturlīdzekļu piedziņu.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, uzturlīdzekļus par labu /pers. A/, personas kods /personas kods/, meitas /pers. C/, personas kods /personas kods/, uzturam EUR 120 (viens simts divdesmit *euro*) mēnesī, bet ne mazāk kā 25 % (divdesmit pieci procenti) apmērā līdz bērns sasniedz 7 gadu vecumu, un ne mazāk ka 30% (trīsdesmit procenti) apmērā pēc septiņu gadu vecuma līdz bērna pilngadībai, no Ministru kabineta valstī noteiktās minimālās mēnešalgas, sākot no 2013.gada 4.septembra līdz bērna pilngadībai.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, valsts ienākumos tiesas izdevumus - valsts nodevu EUR 216 (divi simti sešpadsmit *euro*), kas jāiemaksā sekojošā kontā: Valsts kase, NMR 90000050138, konts LV55TREL1060190911200, BIC kods TRELLV22,Iemaksas mērķis: norāda datus personas vai lietas identificēšanai. Maksājumu apliecinošs dokuments iesniedzams Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesā.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, valsts ienākumos tiesas izdevumus - ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus EUR 8,71 (astoņi *euro,*71 cents), kas iemaksājami sekojošā kontā: Saņēmējs: Tiesu administrācija, konts LV51TREL2190458019000, NMR 90001672316, saņēmēja banka: Valsts kase, kods TRELLV22, iemaksas mērķis: 21499 ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi, kā arī dati lietas identificēšanai (atbildētāja vārds un uzvārds). Maksājumu apliecinošs dokuments iesniedzams Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesā.

Atzīt, ka spriedums daļā par uzturlīdzekļu piedziņu izpildāms nekavējoties.

Pēc sprieduma stāšanās likumīgā spēkā noteikt /pers. B/ 10 dienu termiņu labprātīgai sprieduma izpildei daļā par tiesāšanās izdevumu piedziņu.

Spriedumu var pārsūdzēt Rīgas apgabaltiesā 20 dienu laikā, iesniedzot apelācijas sūdzību Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesā.